

**ДО
Г-Н ЦВЕТОМИР ПЕТРОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
СТОЛИЧНИЯ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ**

Столична община

Входящ №

СОА26-ВК66-6102

Регистриран на 09.07.2026

За проверка: <https://sofia.bg/registry-report>

ДОКЛАД ОТ ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ

ОТНОСНО: Създаване на постоянно мемориално пространство „Алея на забравените“ за увековечаване на паметта на значими, но слабо познати личности с принос към България и света; организиране на конкурси за архитектурно оформление и монументално-художествени произведения; изграждане на дигитален биографичен портал и осигуряване на бюджетни средства.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПЕТРОВ,

I. НА ОСНОВАНИЕ

- Чл. 21, ал. 1, т. 23 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА)* — Столичният общински съвет (СОС) приема решения за именуване и преименуване на улици, площади, паркове, жилищни комплекси и административни единици на общинска територия, включително за определяне на специализирани зони за публична памет.
- Чл. 21, ал. 2 от ЗМСМА* — СОС в изпълнение на правомощията си приема решения по всички въпроси от местно значение, включително за опазване и популяризиране на историческото и културното наследство.
- Закон за културното наследство (ЗКН, ДВ, бр. 19/2009 г., последн. изм.)* — Чл. 6 и чл. 7 определят правото на общините да осъществяват дейности по опазване, популяризиране и представяне на нематериалното и материалното културно наследство.

II. ФАКТИЧЕСКИ ОСНОВАНИЯ И ОБОСНОВАНИЕ

1. **Историческата памет като ресурс на идентичността.** България разполага с богато историческо и духовно наследство, значителна част от което е практически непозната на широката общественост. Много установени личности — учени, творци, духовници, предприемачи, военачалници и обществени дейци — са допринесли съществено за формирането на националната и/или световната цивилизация, но не фигурират в учебните програми и не са увековечени в публичното пространство на столицата. Тяхното забвение представлява не само

пропуск в колективната памет, но и пропусната възможност за съхраняване и предаване на национална идентичност.

2. Международни примери за добра практика. Редица европейски градове разполагат с пространства от подобен характер. Тези пространства изпълняват едновременно образователна, туристическа и граждански-консолидираща функция. Националният Пантеон в Сегед (Унгария) — аркада с над 100 скулптури около катедралния площад Дом тер — е пряк прецедент: обхваща фигури от унгарската литература, наука и изкуство, много от които непознати на широката публика. Аркадният двор на Виенския университет (Arkadenhof) съдържа 161 бюста на учени, обхващащи пет века. Пантеонът „Славин“ в Прага и Алеята на заслужилите в гробище Повонзки (Варшава) служат на сходна мемориална функция, макар и в гробищен контекст. Подобна инициатива на Столична община би поставила София в редицата на европейските столици, грижещи се за пълнотата на своята историческа памет.

3. Образователно и туристическо значение. „Алея на забравените“ може да функционира като открит музей под небето: физическо пространство с монументално-художествени произведения, снабдени с QR кодове, водещи към богати биографични материали на специализиран уебпортал. Така алеята ще бъде достъпна за всички възрасти — от ученици в рамките на извънкласни дейности до туристи, търсещи автентично запознаване с историята на страната.

4. Дигитален компонент. Съчетаването на физическото пространство с дигитален биографичен портал осигурява максимален обхват на информацията и позволява непрекъснато актуализиране и допълване на съдържанието. Уебпорталът ще бъде многоезичен и достъпен глобално, което го превръща в ефективен инструмент за популяризиране на българското историческо и научно наследство пред международната аудитория.

5. Механизъм за бъдещо актуализиране. Настоящото предложение предвижда ясни, прозрачни и справедливи правила за създаване на начален списък с имена, както и за включване на нови личности в бъдещи години. Правилата гарантират, че избора на тези имена ще се извършва въз основа на обективни критерии, без политическо влияние, с ангажиране на историческата и академичната общност.

III. КОНЦЕПЦИЯ НА ПРОЕКТА „АЛЕЯ НА ЗАБРАВЕНИТЕ“

- - Оформление на градско пространство за разполагане на монументален мемориален ансамбъл („Алея на забравените“) на територията на Столична община, определено и именувано с решение на СОС №503 по протокол 65 от 25.06.26 г.,.
- - Инсталиране на монументално-художествени произведения, представящи четирите тематични категории личности: (1) Изкуство, култура, духовност, спорт; (2) Индустрия, предприемачество, дарителство; (3) Просвещение, наука, технологии, медицина; (4) Борби за независимост, дипломация, обществена дейност.
- - Поставяне на информационни носители (пластики, плочи, стели или дискретни инсталации) с имената, годините на живот и QR код за всяка личност, водещ към биографична страница на специализирания уебпортал.
- - Изграждане и поддържане на многоезичен дигитален биографичен портал от дирекция „Дигитализация и иновации“ на Столична община.

- Установяване на ежегоден механизъм за разглеждане и евентуално включване на нови личности, съгласно правилата по Раздел IV.

IV. ПРАВИЛА ЗА ВКЛЮЧВАНЕ В СИСЪКА ОТ ЛИЧНОСТИ В „АЛЕЯ НА ЗАБРАВЕНИТЕ“

Настоящите правила уреждат реда и условията за включване на личности в „Алея на забравените“ и добавяне на нови имена в бъдещи години. Те се основават на принципите на Наредбата за именуване и преименуване на обекти с общинско значение на Столична община, адаптирани към спецификата на проекта.

Раздел А. Критерии за допустимост

Критерий 1 — Времеви: От датата на смъртта на личността трябва да са изтекли не по-малко от 30 (тридесет) години. Когато точната дата на смъртта не е установена, за начало на срока се приема последната документирана година на живот.

Критерий 2 — Учебна програма: Предложените личности не трябва да бъдат в задължителната учебна материя на националната учебна програма от I до XII клас, утвърдена от Министерството на образованието и науката или да са споменати единствено периферно или в контекст, без самостоятелна биографична тема.

Критерий 3 — Относителна неизвестност: Личността трябва да бъде слабо позната на широката общественост и практически непредставена в публичното пространство на Столична община — без паметници, посветени улици или други градски пространства, именувани институции или трайно обществено признание.

Критерий 4 — Принос: Личността трябва да е имала значим принос в национален или световен мащаб в поне една от следните области:

- (1) изкуство, култура, духовност, спорт;
- (2) индустрия, предприемачество, дарителство;
- (3) Просвещение, наука, технологии, медицина;
- (4) борби за национална независимост, дипломация, обществена дейност.

Критерий 5 — Българска връзка: Личността трябва да е от български произход или да е имала непосредствена, документирана и значима връзка с България — дългосрочно пребиваване, граждански или дипломатически ангажимент, спортна, творческа или научна дейност, извършена в или за България.

Вносител на предложения: Предложения могат да внасят съгласно глава V, чл. 18, ал. 1 от „НАРЕДБА за именуване и преименуване на общински обекти, поставяне, преместване и премахване на паметници и художествени елементи на територията на Столична община“:

1. Кметът и заместник-кмет от Направление „Култура и туризъм“ на Столична община;
2. Общински съветници; кметове на райони и кметове на населени места;
3. Ръководствата на обществени, стопански, научни, културни, неправителствени и други организации;
4. Инициативни граждански комитети със състав не по-малко от 20 души, формирани чрез съответна подписка.

Предложения могат да внасят и общини от страната, в чиито граници е осъществявана и/или е свързана дейността на предлаганата личност.

Докладът се издава в 2 /два/ екземпляра – 1/един/ за класиране в УАСО и 1 /един/ за адресата, на когото се изпраща на хартиен носител. Приложенията се сканират и се предоставят в оригинал.

Срок за кандидатстване: Предложения се подават ежегодно до 31 март за разглеждане през съответната година.

Съдържание на предложението: Всяко предложение съдържа: биографична справка с посочени източници; в коя от четирите тематични категории е приноса на личността; аргументация за изпълнение на всеки от петте критерия.

Изключение: Заседанията на Комисията за създаване на началния списък с личности включени в „Алея на забравените“ ще се проведат през месец ноември 2026 год.

Раздел В. Оценителна комисия

Комисия: Кметът на Столична община назначава Оценителна комисия („Комисията“) в срок до 31 октомври 2026 г. Комисията се председателства от Зам. Кмета по направление „Култура и туризъм“ и включва: трима общински съветника; трима представители на академичната общност; представител на Дирекция „Образование“ и представител на гражданското общество, определен чрез публично предложение. Представителите на академичната общност и на гражданското общество могат да бъдат хонорувани.

Предложенията към Комисията се правят чрез Председателя ѝ (Зам. Кмета по направление „Култура и туризъм“).

Решения: Комисията заседава ежегодно през месец април при наличие на предложения и излиза с мотивирано становище по всяко едно от тях. Решение за включване на нова личност се взема от Столичния общински съвет на сесия не по-късно от 24 май за всяка текуща година по предложение на кмета на СО, изготвено въз основа на становището на Комисията. Мандатът на комисията съвпада с мандата на СОС.

Изключение: Предложенията към Комисията за създаване на началния списък с личности включени в „Алея на забравените“ могат да се правят до 31.10.2026 год.. Окончателното решение за утвърждаване на списъка се взема от Столичния общински съвет на сесия през декември 2026 год., по предложение на кмета на СО, изготвено въз основа на становището на Комисията.

Прозрачност: Всички постъпили предложения, становищата на Комисията и решенията на СОС се публикуват на официалния уебсайт на Столична община и на дигиталния биографичен портал.

V. ЗАДАЧИ КЪМ ОБЩИНСКИТЕ НАПРАВЛЕНИЯ

Направление „Градско планиране и развитие“

Задача 1.1. Да организира и проведе публичен конкурс за идеен архитектурен проект за оформлението на „Алея на забравените“, включващ устройство на пространството, навигация, осветление, озеленяване и интеграция. В конкурса да се предвиди и мястото за монументални художествени произведения с информационните носители (пластики/плочи/стели с QR кодове), върху асфалтирано пространство (част от алеята), находящо се между бул. „Евлоги и Христо Георгиев“, ПИ 68134.109.3, ПИ68134.109.2 и Перловската река, без да се нарушава движението по съществуващата велоалея.

Задача 1.2. Конкурсът да бъде проведен при условията и по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП) или на специализирана наредба за архитектурни конкурси и с включени представители на заинтересованите организации, на Столична община и СОС.

Срок: Конкурсът да бъде обявен не по-късно от 01 септември 2026 г. и с цел да бъде завършен с избор на спечелил проект и публикуване на резултатите към 31.12.2026 г..

Направление „Култура и туризъм“

Задача 2.1. Да организира и проведе публичен конкурс за монументално-художествени произведения, представящи четирите категории личности. Конкурса трябва да се съобрази с определеното място за излагането им (между бул. „Евлоги и Христо Георгиев“, ПИ 68134.109.3, ПИ68134.109.2 и Перловската река). Конкурсните условия предоставят на участниците свобода да предложат: (а) единно обединяващо произведение за всички категории, или (б) четири самостоятелни произведения по категории, или (в) комбинация от двата подхода.

Задача 2.2. Всяко произведение и/или информационен носител задължително включва QR код за всяка личност, водещ към нейната биографична страница в дигитален портал. Проектите трябва да предвиждат механизъм за добавяне на имена на бъдещи личности без цялостна подмяна на произведенията.

Задача 2.3. Журито на конкурса включва представители на Съюза на Българските художници, Съюза на архитектите в България и представители на Столична община и СОС.

Срок: Конкурсът да бъде обявен не по-късно от 01 септември 2026 г. и с цел да бъде завършен с избор на спечелил проект и публикуване на резултатите към 31.12.2026 г..

Направление „Дигитализация и иновации“

Задача 3.1. Да проектира, разработи и внедри публичен дигитален биографичен портал, достъпен на адрес под домейна на Столична община или на самостоятелен домейн. Порталът съдържа биографични статии за всяка от личностите в „Алея на забравените“, структурирани по четири тематични категории с вътрешно хронологично подреждане.

Задача 3.2. Всяка биографична страница включва: пълно биографично резюме; портретна снимка или художествено изображение (при наличие); хронологична справка; библиография и архивни източници; информация за приноса в национален и/или световен контекст; опция за споделяне в социалните мрежи.

Задача 3.3. Порталът е многоезичен — задължително на български и английски език.

Задача 3.4. Порталът осигурява уникален URL (постоянна препратка) за всяка личност, използван в QR кодовете на физическото пространство. Генерираните QR кодове са устойчиви и не се променят при обновяване на портала.

Задача 3.5. Дирекцията осигурява дългосрочна поддръжка и актуализиране на портала, включително добавяне на нови личности след решение на СОС.

Срок: Порталът да бъде функционален (с всички начални биографии) не по-късно от 30 юни 2027 г.

VI. СРОКОВЕ

Дейност	Отговорник	Краен срок
Обявяване на конкурс за архитектурен проект	Направление „Градско планиране и развитие“	01.09.2026 г.
Обявяване на конкурс за монументално-худ. произведения	Направление „Култура и туризъм“	01.09.2026 г.
Избор на местоположение на алеята	Решение на СОС от	изпълнено

Докладът се издава в 2 /два/ екземпляра – 1/един/ за класиране в УАСО и 1 /един/ за адресата, на когото се изпраща на хартиен носител. Приложенията се сканират и се предоставят в оригинал.

	25.05.2026 г.	
Приключване на конкурса за архитектурен проект (обявяване на победител)	Направление „Градско планиране и развитие “	31.12.2026 г.
Приключване на конкурса за монументални произведения	Направление „Култура и туризъм“	31.12.2026 г.
Назначаване на Оценителна комисия	Кмет на Столична община	До 31.10.2026 г.
Начало на изпълнение на спечелените проекти (след бюджетно осигуряване)	Кмет на Столична община	01.04.2027 г.
Пускане в експлоатация на дигиталния портал (с всички биографии)	Направление „Дигитализация и иновации“	30.06.2027 г.
Завършване и официално откриване на „Алея на забравените“	Кмет на Столична община	До 31.09.2027 г.

VII. ФИНАНСОВО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ

Бюджет 2026 г. — Средства за организиране на конкурсите: В рамките на бюджета на Столична община за 2026 г. да се предвидят средства за: (а) организиране и провеждане на конкурса за идеен архитектурен проект (разходи за публикуване, журиране, награди и евентуален хонорар на финалистите); (б) организиране и провеждане на конкурса за монументално-художествени произведения (аналогични разходи). Конкретните суми се определят от съответните направления след консултация със зам. Кмета по финанси и дирекция „Финанси“, и се включват в бюджетните предложения за бюджет 2026 г.

Бюджет 2027 г. — Средства за реализация: В рамките на бюджета за 2027 г. да се предвидят средства за: (а) изпълнение на спечелилия архитектурен проект за устройство на пространството; (б) изработка и монтаж на спечелилите монументално-художествени произведения и информационни носители (пластики/плочи/стели с QR кодове); (в) разработка, хостинг и поддръжка на дигиталния биографичен портал. Конкретните суми се определят след приключване на конкурсите и одобряване на проектите.

Финансова отговорност: Зам. Кметът по Направление „Финанси“ и Дирекция „Финанси“ на Столична община осигурява методологическата подкрепа при планиране на средствата. Всяко направление изготвя детайлна обосновка на необходимите средства в срок, съвместим с процедурата по съставяне на годишните бюджети за 2026 и 2027 г..

Алтернативно финансиране: Направление „Култура и туризъм“ проучва възможностите за съфинансиране по европейски програми (напр. Interreg, Creative Europe, Програма за развитие на регионите 2021–2027), корпоративно спонсорство и дарения от физически и юридически лица.

Във връзка с гореизложеното и на основание чл.21, ал. 1, т. 23 и ал. 2 от ЗМСМА, чл.17, ал.1 от Наредбата за именуване и преименуване на общински обекти, поставяне, преместване и премахване на паметници и художествени елементи на територията на Столична община и чл.17 от Закона за културното наследство предлагаме Столичният общински съвет да вземе решение съгласно приложения проект.

Приложения:

1. проект за решение;

2. Правила за включване на личности в „Алея на забравените“

ВНОСИТЕЛИ:

г-н Канелиевски

г-н Димитров

Зиселов

Заврен

Димков

Коземиров

Кунтенов

ПРОЕКТ!

РЕШЕНИЕ № _____

на Столичния общински съвет
от _____ 2026 година

За: Създаване на мемориално пространство „Алея на забравените“.

На основание на чл. 21, ал. 1, т. 23 и ал. 2 от ЗМСМА, чл.17, ал.1 от Наредбата за именуване и преименуване на общински обекти, поставяне, преместване и премахване на паметници и художествени елементи на територията на Столична община и чл.17 от Закона за културното наследство

СТОЛИЧНИЯТ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Одобрява концепцията за създаване на постоянно градско пространство „Алея на забравените“ на територията на Столична община, предназначено за увековечаване на паметта на значими, но слабо познати личности с принос към България и/или към световната цивилизация.
2. Одобрява сроковете за създаване на началния списък на личностите, които ще бъдат предложени за включване в „Алея на забравените“ в четирите тематични категории:
 - (1) Изкуство, култура, духовност, спорт;
 - (2) Индустрия, предприемачество, дарителство;
 - (3) Просвещение, наука, технологии, медицина;
 - (4) Борби за национална независимост, дипломация, обществена дейност.
3. Одобрява Правилата за създаване на началния списък и за допълнително включване на нови личности през годините в „Алея на забравените“, съгласно Раздел IV от настоящия доклад и Приложение № 1, неразделна част от настоящото решение.
4. Възлага на Кмета на Столична община да назначи оценителна комисия за разглеждане на предложения за първоначалния списък от личности и за включване

на нови през следващите години, съгласно Правилата по чл. 3 от Приложение № 1, неразделна част от настоящото решение, не по-късно от 31.10.2026 г.

5. Възлага на Кмета на Столична община да внесе в СОС предложение за необходимите бюджетни средства за реализация на проекта след приключване на конкурсите (изпълнение на проекта за оформяне на пространството, изработка на монументално-художествените произведения, техния монтаж, създаването и поддръжката на информационния портал) в рамките на бюджета на Столична община за 2027 г.
6. Възлага на Зам. Кмета по Направление „Градско планиране и развитие“ да организира и проведе публичен конкурс за идеен проект за оформянето на „Алея на забравените“, който да бъде обявен не по-късно от 01.09.2026 г. и с цел да приключи с избор на спечелил проект към 31.12.2026 г..
7. Възлага на Зам. Кмета по Направление „Култура и туризъм“ да организира и проведе публичен конкурс за монументално-художествени произведения за „Алея на забравените“, предвиждащи QR-кодирани информационни носители, да бъде обявен не по-късно от 01.09.2026 г. и с цел да приключи с избор на спечелил проект към 31.12.2026 г..
8. Възлага на Зам. Кмета по Направление „Дигитализация и иновации“ да организира проектирането, разработването и внедряването на публичен многоезичен дигитален биографичен портал с информация за всички личности в „Алея на забравените“, функционален не по-късно от 30.06.2027 г.
9. Възлага на Зам. Кметовете по Направление „Градско планиране и развитие“ и Направление „Култура и туризъм“ да включат в бюджетните си предложения за 2026 г. необходимите средства за провеждане на конкурсите по т. 6 и т. 7.
10. Възлага на Зам. Кмета по Направление „Култура и туризъм“ да проучи до 31.12.2026 г. възможностите за съфинансиране на проекта по европейски програми и фондове.

Настоящото решение е прието на _____ заседание на Столичния общински съвет, проведено на _____ 2026 г., Протокол №_____, точка _____ от дневния ред по доклад № _____/_____ 2026___ г. и е подпечатано с официалния печат на Столичния общински съвет.

**Председател на Столичния
Общински съвет:**

/Цветомир Петров/

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

към Решение № ____ / _____ 2026 г. на Столичен общински съвет

ПРАВИЛА ЗА ВКЛЮЧВАНЕ ЛИЧНОСТИ В „АЛЕЯ НА ЗАБРАВЕНИТЕ“

Чл. 1. Критерии за допустимост. За включване в „Алея на забравените“ се разглеждат личности, отговарящи едновременно на следните пет критерия:

1. От датата на смъртта на личността трябва да са изтекли не по-малко от 30 (тридесет) години. Когато точната дата на смъртта не е установена, за начало на срока се приема последната документирана година на живот.
2. Предложените личности не трябва да бъдат в задължителната учебна материя на националната учебна програма от I до XII клас, утвърдена от Министерството на образованието и науката или да са споменати единствено периферно или в контекст, без самостоятелна биографична тема.
3. Личността трябва да бъде слабо позната на широката общественост и практически непредставена в публичното пространство на Столична община — без паметници, посветени (именувани) улици и други градски пространства, именувани институции или трайно обществено признание.
4. Личността трябва да е имала значим принос в национален и/или световен мащаб в поне една от следните тематични категории:
 - (1) изкуство, култура, духовност, спорт;
 - (2) индустрия, предприемачество, дарителство;
 - (3) Просвещение, наука, технологии, медицина;
 - (4) борби за национална независимост, дипломация, обществена дейност.
5. Личността трябва да е от български произход или да е имала непосредствена, документирана и значима връзка с България — дългосрочно пребиваване, граждански или дипломатически ангажимент, спортна, творческа или научна дейност, извършена в или за България.

Чл. 2. Срок и вносители. Предложения могат да внасят съгласно глава V, чл. 18, ал. 1 от „НАРЕДБА за именуване и преименуване на общински обекти, поставяне, преместване и премахване на паметници и художествени елементи на територията на Столична община“ от:

1. Кметът на Столична община и заместник-кмет от Направление „Култура и туризъм“ на Столична община;
2. Общински съветници; кметове на райони и кметове на населени места;
3. Ръководствата на обществени, стопански, научни, културни, неправителствени и други организации;

4. Инициативни граждански комитети със състав не по-малко от 20 души, формирани чрез съответна подписка.

Предложения могат да внасят и общини от страната, в чиито граници е осъществявана и/или е свързана дейността на предлаганата личност.

Предложения се подават ежегодно до 31 март за разглеждане през съответната година.

Предложения за изготвяне на началния списък с личности се подават до 31.10.2026 год. към Зам. Кмета по направление „Култура и туризъм“.

Всяко предложение съдържа: биографична справка с посочени източници; в коя от четирите тематични категории е приноса на личността; аргументация за изпълнение на всеки от петте критерия от чл. 1..

Всяко изменение в глава V, чл. 18, ал. 1 от „НАРЕДБА за именуване и преименуване на общински обекти, поставяне, преместване и премахване на паметници и художествени елементи на територията на Столична община“ се отразява автоматично и в чл.2 от Правила за включване на личности в „Алея на забравените“.

Чл. 3. Оценителна комисия. Кметът назначава Оценителна комисия от 9 (девет) души, Комисията се председателства от Зам. Кмета по направление „Култура и туризъм“ и включва:

1. Трима общински съветника;
2. Трима представители на академичната общност;
3. Представител на Дирекция „Образование“
4. Представител на гражданското общество, определен чрез публично предложение.

Представителите на академичната общност и на гражданското общество могат да бъдат хонорувани.

Комисията заседава ежегодно през месец април и дава мотивирано становище по всяко предложение.

Заседанията на Комисията за създаване на началния списък с личности включени в „Алея на забравените“ ще се проведат през месец ноември 2026 год.

Предложенията към Комисията се правят чрез Председателя ѝ (Зам. Кмета по направление „Култура и туризъм“).

Мандатът на комисията съвпада с мандата на СОС.

Чл. 4. Решения. Предложенията към Комисията за създаване на началния списък с личности включени в „Алея на забравените“ могат да се правят до 31.10.2026 год.. Окончателното решение за утвърждаване на списъка се взема от Столичния общински съвет на сесия през декември 2026 год., по предложение на кмета на СО, изготвено въз основа на становището на Комисията.

Решение за включване на нова личност към списъка с имена на „Алея на забравените“ се взима от Столичния общински съвет не по-късно от последната сесия преди 24 май за всяка текуща година по предложение на кмета на СО, изготвено въз основа на становището на Оценителната комисията.

Чл. 5. Прозрачност. Всички становища и решения се публикуват на официалния уебсайт на Столична община и на дигиталния портал.

Чл. 6. Забрана за политически мотивиран подбор. Решенията за включване на личности в „Алея на забравените“ не могат да бъдат мотивирани от политически, партийни или идеологически съображения.